

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 27 maja 2024 r.
znak sprawy: RYB.rrp.058.3.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 2160 Posła na Sejm RP Pana Dariusza Mateckiego w sprawie stałego monitoringu rzek w automatycznych stacjach pomiaru czystości

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 2160 z dnia 28 marca 2024 r. Posła na Sejm RP Pana Dariusza Mateckiego w sprawie stałego monitoringu rzek w automatycznych stacjach pomiaru czystości, skierowaną do Ministra Infrastruktury, a następnie przekazaną przy piśmie z dnia 14 maja 2024 r. do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, poniżej przekazuję wyjaśnienia dotyczące realizacji obietnicy wyborczej:

„Obejmujemy rzeki stałym monitoringiem w automatycznych stacjach pomiaru czystości.

Zmodernizujemy systemy oczyszczania i przetwarzania ścieków i uruchomimy narzędzia pozwalające na skuteczne zwalczanie nielegalnych zrzutów ścieków.”

Odnosząc się do pytania o realizację stałego monitoringu rzek w automatycznych stacjach pomiaru czystości, należy wyjaśnić, iż przedmiotowe przedsięwzięcie jest obecnie realizowane przez Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza - Państwowy Instytut Badawczy (IRŚ-PIB) w ramach umowy o dofinansowanie zawartej z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), na podstawie art. 400a ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021, poz. 1973, z późn. zm.), na wykonanie przedsięwzięcia pn.: „Stały monitoring zagrożeń śródlądowych wód

powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania”. Należy jednakże zauważyć, iż kwestie dotyczące państwowego monitoringu środowiska i działań wspomagających realizację tych zadań, związanych z dotacjami ze środków NFOŚiGW, znajdują się poza kompetencjami MRiRW. Nadzór nad działalnością NFOŚiGW sprawuje minister właściwy do spraw klimatu, jest przy tym właściwy w zakresie monitoringu środowiska. Niemniej jednak, w ramach prac Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze¹, uzyskano informacje przekazane przez IRŚ-PIB, z których wynika, iż zgodnie z podpisaną umową, utworzenie gotowego systemu oraz jego uruchomienie jest planowane na dzień 31 grudnia 2024 r. W dniu 20 marca 2024 r., w piśmie skierowanym do Ministra Klimatu i Środowiska², IRŚ-PIB poinformował, że zainstalowano 15 stacjonarnych punktów kontrolnych, a przy następnych 15 trwają prace nad ich montażem, przy czym lokalizację tych punktów naniesiono na mapie i zamieszczono na stronie:

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=149gQYs4dgA2VqGygx45I4cM2fCsDqwk&usp=sharing>. Na ostatnim posiedzeniu ww. Zespołu, które odbyło się w dniu 29 kwietnia 2024 r., IRŚ-PIB powiadomił, że zostało zainstalowanych 30 stacji pomiarowych.

Odnosząc się do drugiej części interpelacji, dotyczącej systemów oczyszczania i przetwarzania ścieków i uruchomienia narzędzi pozwalających na skuteczne zwalczanie nielegalnych zrzutów ścieków, poniżej przekazuję wyjaśnienia przesłane przez Ministra Infrastruktury.

Z punktu widzenia ochrony wód istotne znaczenie ma gospodarka ściekowa, która obejmuje odprowadzanie ścieków systemami zbiorczymi lub rozwiązaniami indywidualnymi oraz oczyszczanie odprowadzanych ścieków zgodnie z wymaganiami zapewniającymi odpowiednią jakość wód będących ich odbiornikami. Wymogi w tym zakresie określa dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywa ściekowa). Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do dostosowania gospodarki ściekowej do wymagań

¹ Międzyresortowy Zespół do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze został powołany zarządzeniem nr 256 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze (M.P. poz. 696), jest organem pomocniczym Prezesa Rady Ministrów.

² Pismo z dnia 20.03.2024 r. , znak: DYR.043-26/2024

dotyczących systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych wynikających z dyrektywy ściekowej.

Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy ściekowej w Polsce jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych. Cel Programu jest realizowany poprzez ujęte w nim inwestycje. Efektem jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w grudniu 2003 r., a jego najnowsza, szósta aktualizacja została zatwierdzona przez Radę Ministrów w maju 2022 r.

Plany inwestycyjne przedstawione w VI AKPOŚK wskazują na dalszy intensywny rozwój gospodarki ściekowej w aglomeracjach - planowane jest wybudowanie 8 022 km sieci kanalizacyjnej, zmodernizowanie 3 173 km sieci, a także wybudowanie 60 nowych oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzenie 978 innych inwestycji na istniejących oczyszczalniach.

Wymaga podkreślenia, że Ministerstwo Infrastruktury prowadzi liczne działania w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia antropogenicznego, w tym przed nadmierną ilością azotu i fosforu. W szczególności są to działania mające na celu prawidłowe wdrożenie legislacji UE i krajowej w zakresie ochrony wód (dyrektywa ściekowa, dyrektywa azotanowa, dyrektywa w sprawie strategii morskiej). W ramach pojawiających się potrzeb oraz na skutek przeprowadzonych analiz MI prowadzi stosowne działania legislacyjne. W 2022 roku, w ramach opracowania ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1549), oprócz ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, dokonana została m.in. nowelizacja przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Ustawa ta wprowadziła liczne zmiany w zakresie szeroko pojętej gospodarki ściekowej, zarówno w odniesieniu do sposobu zarządzania aglomeracjami, jak i ściekami pochodzącymi z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków). Celem wprowadzonych zmian było m.in.:

- dostosowanie obowiązujących przepisów w celu spełnienia przez Polskę wymagań dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywy ściekowej),

- doprecyzowanie procedur związanych z wyznaczaniem, zmianą lub likwidacją aglomeracji,
- usprawnienie procedur związanych z krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych, w szczególności procedur sprawozdawczych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości oczyszczania ścieków odprowadzanych taborem asenizacyjnym ze zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, w zależności od wielkości aglomeracji z której pochodzą,
- uszczegółowienia i doprecyzowanie obowiązków gmin, w szczególności ewidencyjnych sprawozdawczych w zakresie gospodarowania nieczystościami ciekłymi,
- doprecyzowanie i wyodrębnienie kwestii dotyczących opróżniania osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości z przydomowych oczyszczalni ścieków, w zakresie obowiązków związanych z utrzymaniem czystości i porządku odnoszących się do właścicieli nieruchomości, gmin i przedsiębiorców prowadzących swoją działalność w tym zakresie,
- wzmocnienie narzędzi prawnych dla gminy poprzez wprowadzenie przepisów karnych za utrudnianie lub udaremnianie przeprowadzenia kontroli związanej z gospodarowaniem ścieków w ramach indywidualnych systemów oczyszczania ścieków,
- wykonanie wniosku Najwyższej Izby Kontroli skierowanego do Prezesa Rady Ministrów przedstawionego w ramach kontroli pn. „Przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w gminach turystycznych”, wniosku Najwyższej Izby Kontroli skierowanego do Ministra Infrastruktury przedstawionego w ramach kontroli pn. „Realizacja zadań dotyczących odbioru nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych przez wybrane gminy województwa opolskiego”, a także wniosków Najwyższej Izby Kontroli z kontroli pn. „Wykonywanie przez gminy woj. lubuskiego zadań w zakresie nadzoru nad funkcjonowaniem zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków”.

Ponadto, Ministerstwo Infrastruktury pracuje nad propozycją zmiany przepisów w zakresie cyklicznego przeglądu pozwoleń wodnoprawnych oraz przeglądu pozwoleń zintegrowanych. W tym zakresie rozważa się wprowadzenie specjalnego, cyklicznego

przeglądu pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych na wprowadzanie ścieków do wód na obszarze zlewni rzeki Odry. Organy właściwe w sprawach pozwoleń wodnoprawnych oraz pozwoleń zintegrowanych będą dokonywać cyklicznego, przeglądu udzielonych pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód ze szczególnym uwzględnieniem ilości zrzucanych ścieków w odniesieniu do aktualnego przepływu wody w Odrze. Celem przeglądu będzie cykliczne zbieranie danych – listy podmiotów, które wprowadzają ścieki do wód lub do ziemi lub do urządzeń kanalizacyjnych oraz danych na temat ilości i jakości tych ścieków, co pozwoli w sprawny sposób kontrolować stan środowiska w dorzeczu rzeki Odry. Wyniki tego przeglądu będą służyć do ewentualnego cofnięcia lub ograniczenia pozwoleń wodnoprawnych lub pozwoleń zintegrowanych.

Jednocześnie wskazuję, że w przepisach obecnie obowiązujących istnieją regulacje umożliwiające niezwłoczną likwidację nielegalnych wylotów zrzutów ścieków. Właściwe organy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie posiadają już podstawę prawną do uniemożliwienia lub ograniczenia korzystania z urządzenia wodnego wykonanego bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego lub zgłoszenia wodnoprawnego, lub urządzenia wodnego z którego korzystanie z wód odbywa się bez wymaganego pozwolenia lub zgłoszenia wodnoprawnego, które może stanowić: wylot urządzenia służącego do wprowadzania ścieków do wód, do ziemi lub do urządzeń wodnych. Tym samym organy Wód Polskich już obecnie są wyposażone w instrumenty prawne pozwalające przeciwdziałać nielegalnym zrzutom ścieków.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski
Minister
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Departament Spraw Parlamentarnych
2. Ministerstwo Infrastruktury
3. Ministerstwo Klimatu i Środowiska